

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Velike zmage slovanskega orožja.

Kaj čaka srbsko armado v Macedoniji. — Ustaši na strani balkanske zveze. — Boj za Macedonijo. — Evropa skrbi za mir. — Avstrijsko-italijanski dogovor. — Zmagonosni pohod bolgarske armade v Kirk-Kiliso. — Turki poraz pri Komanovu. — Veliki uspehi grške vojske. — Turška protigrška armada v nevarnosti. — Uspehi Crnogorcev pri Tarabošu in pred Skadrom.

KAKO JE V MACEDONIJI.

Kaj čaka srbsko vojsko v Macedoniji? Ko pade Skopje v srbske roke, bo odprta pot proti jugu na Solun. Začet se bo boj za Macedonijo. Kaj bo tam?

Macedonija je bila pravo ognjišče vseh nemirov zadnje dobe. Nobena pokrajina ni toliko trpela pod turškimi nasiljem, nobeno prebivalstvo ni toliko prestalo pod težko pestjo krutih gospodarjev. Ako hočemo prav razumeti hladnokrvni patriotizem in samozavestni boj bolgarskih junakov je treba pogledati le v kratko dobo Macedonije. Sedanja generacija je vzrasla v tej dobi, v nji je vzgojena, iz nje črpa svojo silo — iz nje misli na bodočnost. Osvojitelj domovino, le edina naloga sedanje mladine. Saj so znane »macedonske razmere« daleč po svetu. Nepopisno je gorje, ki ga je videla, ta pokrajina. In tako mora čakati ne prebivalstvo odrešenja, ko sliši o zmagovitih bitkah za svobodo bolgarskega naroda.

Leta 1895. se je obrnila pozornost Evrope na Macedonijo. Takrat je nastala prva macedonska vstaja. Toda bila je brez uspeha — ker Macedonci niso bili složni. Tudi poznejše vstaje so imele mnogo žrtev — pa malo uspehov, ker niso nikdar vstali skupno, ampak posamezne stranke, pokrajine, čete itd. Temu je bila kriva razdeljenost naroda — in razni spori.

V Macedoniji so tri velike stranke, ki ne le, da niso složne — ampak so si celo nasprotne in se med seboj z orožjem pobijajo. Naravno je, da z razmerami v Macedoniji ni nihče prav zadovoljen — razven oni Turki, ki imajo od teh razmer svoj dobiček; drugi pa so se zbirali v stranke in so se skušali osvoboditi, toda vsak na drug način: eni so se hoteli rešiti sami — drugi z bolgarsko pomočjo, tretji s pomočjo drugih — za sebe.

1. Prva stranka se imenuje sandanski: to so pripadniki Sandanskega, bivšega ravnatelja kaznilnice v Dubnici, ki je zato, da se Macedonija osvobodi brez tuje pomoči. Sandanski sam je brezobziren človek, ki se ne ustraši niti nasilja, kadar le mogoče s tem doseči uspehov; njegova trma je v zvezi z vstrajnostjo, ki vidi pred seboj le en cilj: ima dva zvesta sobojevnika: Čerampejeva in Panico, oba sta Bolgari.

2. Druga stranka je za osvoboditev Macedonije s pomočjo Bolgarske. Nji na čelu je bil Sarafovi. Bil je bolgarski nadporočnik — pozneje eden najboljših vodij macedonskih vstajev. Njegovi tovariši so: Grujev, Davidov, Sajev, Tošev, Čakalov, Garmanov (gimnazijski prof.) in Kristo Matov, ki se more po smrti Lazarova smatrati za voditelja macedonskega gibanja. Vsi ti možje, ki spadajo v krog inteligence niso delali vstaj doma pri mizi, ampak so šli v boj na čelu svojih čet. Ti so vodili tudi veliko vstajo leta 1903. Že takrat sandanski niso hoteli delati z njimi skupno. Zato je bila ustaia potlačena. Takrat je

padlo mnogo vrlih bojnikov, ki so še danes v spominu. Vstaja se je takrat začela na dan sv. Ilije. Ustaši so imeli dvoje središč: v Bitolju in v Drinopolju. Vodje so bili: Aleksandrov, Ikonov, Šiljanov in Gvičkov (zadnja dva sta bila pesnika revolucije). To je bila ena izmed najstrašnejših vstaj, klalo se je in morilo vse križem — nazadnje so Turki ostali zmagovalci, Turki so pridli iz Sirije, Anatolije in Kurdistan in so pobijali ustaše. Kdor je ostal živ je pobegnil.

3. Leta 1910. je nastal t. zv. macedonski odrinski komitet (V. M. O. K.) Tega je podpirala tudi bolgarska vlada, dokler ji niso velesile prepovedale. Vodja tega komiteta je bil Stojan Mihajlovski, pesnik in satirik velik nasprotnik Bolgarske — z njim je bilo več višjih častnikov Nikolov in drugi. »Vrhovisti« so se dvignili leta 1907. — toda tudi njih vstajo je turška vlada zamorila.

Tako so bile vse posamezne vstaje potlačene — rastle pa je sovraštvo med strankami in je prišlo tako daleč, da je leta 1907. prišel Panica (pristaš Sandanskega) v Sofijo in je kot gost pri mizi ustreli Sarafova in Garbanova. Ta bratovornič je dokaz, kako se stranke sovražijo in kako težko bi se združile za skupen boj. Zato vlada Turke.

Tako je prišlo leto 1908. Leto turških obljub in macedonskih nad. Sandanski se je zvezal z Mladoturki in je odšel v Seres. V Macedoniji je bilo vse mirno — vsi so čakali — reform. Čakali so do zadnje albanske ustaje. Takrat so se zganili — med tem pa je nastala balkanska vojna.

Naravno je, da se bodo Macedonci ob strani vojske kot hajduki in četaši borili za svobodo svoje domovine. Toda sedaj so združeni. Sandanski je odrekel Turkom prijateljstvo in je z 2500 tovariši stopil k Bolgarom. Zasedel je važen prehod Kresno. Poleg tega stoji 25.000 ustašev pod vostvom generala Velčeva. Manjše čete vodijo D. Krapev, redaktor revolucionarnega lista »Vardar«, Šiljanov in pesnik Javorov. Te čete so zasedle gore in brano dobivajo iz vasi. Turški vojski bodo zelo nevarne. Dolej je v Macedoniji mir. Ko pa se začne tu boj — bo to najstrašnejši boj, kjer ne bo niti ranjenih, niti ujetih — tu bo boj vseh proti vsem — na življenje in smrt.

EVROPA ŽE SKRBI...

Vesti o velikanskih nepričakovanih zmagah balkanskih držav — so vznemirile Evropo. Ako bi Turčin kral balkanskega kristjana še sto let — bi države molčale — ako bi Turčija zmagovala nad balkanskimi državami in uganjala svoja grozodejstva — bi molčale — ampak sedaj, ko so balkanske države pokazale, da niso otročje in da znajo Turčijo strahovati tudi brez evropske pomoči — sedaj je nevarnost — in treba je paziti, da se čim preje napravi mir.

Kdo bi si mislil! Pred štirinajstimi dnevi je bilo še vse negotovo — danes pa stoji Srbi pred Skopljem, Bolgari pred Drinopoljem. Tega bi pred 14. dnevi ne bil nihče verjel. In kakor vse kaže — Turčija bo pošteno tepena. Kaj pa potem?

Znano je, da je Italija sklenila mir na migljaj od zgoraj. Italijanski listi so pisali, da se je mir sklenil zato, da bo Italija lahko svobodno z drugimi državami odločevala po vojni na Balkanu. In zdaj že čitamo: Grof Berchtold in di San Giuliano sta se v San Rossoru pomenila o mednarodni situaciji. Glede balkanskega vprašanja obstoja med Avstrijo in Italijo popolno soglasje. Oba ministra sta edina v tem, da je treba čimprej gledati na to, da se evropski mir vpostavi. Sestanek je vezi med obema državama še bolj utrdil.

Italija je stavila sledeča predloga: Če zmagata Turčija, naj posredujejo velesile da dovoli Turčija avtonomijo za Macedonijo pod krščanskim gubernatorjem.

Če zmagajo balkanske države, se morajo velesile strogo držati načela Balkan — Balkancem!

Italija smatra, da je treba napraviti že enkrat konec večni posredovalni politiki, ki do sedaj še ni imela nobenega uspeha.

Italija je izdelala že konkretne predloge, ki se ozirajo na želje balkanskih narodov ter vpoštevali tudi upravičene trgovske in industrijske interese Avstro-Ogrske in Italije.

To se pravi: Na Balkanu ne bodo odločevali zmagovalci — ampak diplomati. Pripravlja se stara igra — države se že zbirajo, da zavarujejo svoje interese.

V prvi vrsti se zanimati za mir Avstrija in Italija. To je naravno. Italijan ni zadovoljen, da je na lep način dobil Tripolis, ki je pravzaprav žrtev sedanje vojne. — Italijan hoče za svoje ljubezno postopanje napram Turčiji dobiti sedaj še na Balkanu kako vrednost. In Avstriji ni všeč, da balkanske države proti njeni volji zmagujejo. Tudi Nemčija ni zadovoljna. Rusija pa molči in nihče prav ne ve, kaj misli. Ali bo zaradi careviča izpremenila vso svojo politiko? In na katero plat? Balkanski narodi v sedanjem boju nimajo časa misliti na to, kaj ugledajo njih dragi sosede.

Oni imajo pred seboj le en cilj: zmaga. S tem hočejo Evropi pokazati, da so odrasli že v krepke mladeniče, ki se ne ustrašijo vsake grožnje. Njih zmage so jim pridobile povsod mnogo prijateljev. Ostalo pa je nekaj starih sovražnikov — in ti se zbirajo.

Turški Avstriji minister je izjavil, da je z mnenjem Avstrije popolnoma zadovoljen. To je gotovo veselo znamenje za turške prijatelje.

Vojna.

Današnje vesti poročajo o velikih vsehah balkanskih zaveznikov na vsej črti. Sicer stoji belgajska in sofijska uradna poročila v velikem protislovju s turškimi poročili, toda turška poročila so danes zgubila že vso verodostojnost, tako da jih prinašamo samo radi tega, da občinstvo vidi, s kakimi oslarijami se Turki tolžajo. Mi jim to veselje tudi iz srca privoščimo. Rekord so Turki dosegli v tem, da se njih uradna poročila ne boje sigurnih demintijev. Bolgari so dospeli zmagonosno že pet kilometrov do Drinopolja, a Turki poročajo, da so zapustili Mustafa pašo: Srbi so zavzeli Kumanovo, a iz Carigrada poročajo, da so Turki na isti liniji prodrli do Kjustendila; carigrajska

poročila vedo tudi povedati o grških porazih pri Elasoni, dočim so Grki že zavzeli Serfidže i. t. d.

Pustimo na strani to bujno turško orijentalno fantazijo, pustimo na strani še bujnejšo fantazijo nemških cunarskih žurnalstov, ki so Srbe in Bolgare že popolnoma potolkli in sledimo samo uradnim vestem iz Sofije, Beograda, Aten in Cetinja.

Bitka, ki sestoji iz cele vrste bojov na drinopoljski liniji, ki trajajo že več dni, se nam sedaj kaže v popolnoma jasnih obrisih. Zavezje Kirk-Kilise po Bolgarih je velikanski uspeh bolgarskega orožja v tem divjem klanju in o gluščem grmenju topov in zvenketanju orožja. Iz velikega bolgarskega uspeha pri Kirk-Kilisi je tudi očividno, da so bolgarske čete zmagoslavne tudi pred Drinopoljem. Padeč Kirk-Kilisa bo najbrže usodepoln tudi za turško armado pred Drinopoljem.

Istotako je tudi padeč Kumanova v srbske roke nekaka predigra velikega poraza, ki čaka Turke pred Skopljem. Na Skopje bo udarila glavna srbska armada združena z združenim bolgarsko-srbsko armado, ki je operirala od Kjustendila. In dalje ima konečni uspeh Srbov pri Sjenici v Sandžaku za posledico neposredno združenje generala Živkovića z armado generala Vukotića.

Grki praznujejo svojo prvo veliko zmago z zavzetjem Serfidže (Servio). V bitki so zaplenili razven ostalega materiala še 22 topov. Sploh so Turki tekom včerajšnjega dne zgubili nad 50 topov, kar pomeni zanje strašen udarec.

Padeč Taraboša se pričakuje vsak trenotek, kakor se prične obleganje Skadra.

Dočim se je na Balkanu na vseh koncih pričelo krvavo klanje, velevlasti že mešetarijo z intervencijo. Intervencija se bo pričela takoj kakor hitro bodo končane prve glavne bitke. Mogoče je ta čas že čisto blizu, a eno je gotovo, da velevlasti status quo ne bodo mogle več zdržati na površju. Kar bodo balkanske države zasedle in okupirale, to pod nobenim pogojem ne bodo izpuštile iz rok.

Politiška karta balkanska se bo hočeš nočeš morala temeljito spremeniti. Sicer pa bomo o tem razpravljali obširneje šele pozneje. Sedaj je še vedno, vojna na Balkanu!

Srbsko-turška vojna.

BITKA IN SIJAJNA ZMAGA PRI KOMANOVU

Beograd, 24. oktobra. Iz Vranje je došlo uradno poročilo, da je del glavne srbske armade zasedel danes Kumanovo. Turki so pričeli ofenzivo z artiljerijskim napadom, ki se je pa popolnoma ponesrečil. Srbska artiljerija je po triurni bitki prisilila turške topove, da so utihnili.

Beograd, 24. oktobra. Vse vesti turških in nemških čifutskih listov o srbskem porazu pri Kumanovu so popolnoma izmišljene.

Beograd, 24. oktobra. Vest o zavzetju Kumanova se uradno potrjuje. Poročilo o tej važni zmagi je vzbudilo v Beogradu velikansko navdušenje. Srbska armada prične vsak trenotek oblegati Skopje.

Beograd, 24. oktobra. Del srbske armade je dospel danes v Kumanovo. Poprej je še popolnoma uničil neko turško baterijo, ki je skušala Srbe zavratno napasti. Srbi so še v pravem času zapazili turško nakano in jo preprečili. Privratno se poroča, da se je pohod srbske armade v mesto vršil silno oprezno, ker so

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dale.)

»In kaj izvrstna gostilna, brat Tibo.«
»Kakšna škoda, da naju vodi pot v drugo stran!«

»Pa res!«
Ta hip pa sta menila obstala: bila sta pred gostilno pri Vedeževalki.

»Bog mi je priča, da ne vem, kako se je zgodilo!« je dejal brat Tibo.

»Gotovo sva se motila še dalje...«

»Ni dvoma, da je bilo tako. Vrniva se torej.«

»Vrniva se bratec.«

Tako govoreča sta prestopila brat Luben in brat Tibo gostilniški prag; naslednji trenotek ju je našel za mizo.

»Usoda je namenila tako!« je zamrmral brat Tibo.

»Midva nisva kriva!« je zavzdihnil brat Luben.

Medtem pa je vzbudil prihod obeh menihov med študenti in vojaki, sedečimi v gostilniški sobi, precejšnjo pozornost. Madam Gregoar, smehljajoča se, goloroka in v kratko izpodrečane krilu, se je bila približala vrlima gostoma z vprašanjem, kaj želita piti.

»Najprej želiva jesti, gospa Gregoarjeva... Tešča sva še.«

»Nato pa piti: želja sva...«

Večerja je stala kmalu pred njima.

Omeleta s slanino, pašteta, pečena kokoš,

n več steklenic anžovinskega vina.

Brat Luben in brat Tibo sta se lotila teh žlahtnih reči z žilavim pogumom, ki je že od nekdaj odkloval menihne v takšnih podjetjih.

»Vidiš, brat, ki se trudita v vinogradu Gospodovem!« je bevsnil tenek glas.

Landri, nadebudni sin gostilničarke, je skočil k mizi in zajahal hrbet brata Lubena.

»Landri!« je zarohnel Gregoar in zažugal paglavcu s prstom.

»Ljubki otrok!« je rekel brat Tibo. »Kar pustite ga, mojster, saj naju zabava... Samo kam je izginil?«

Landri je bil izginil kakor kavra; smuknil je bil pod mizo dobrih menihov. Premišljal je v tem skrivališču; da ne snuje ničesar dobrega, je pričelo isketanje njegovih oči.

Za mizo, ki je bila menihoma nabližja, sta sedela dva možaka pri vrču vina. Poleg sebe sta bila položila svoja baretta, s katerih sta viseli dve dolgi, ogojeni peresi, rapirja pa sta imela zaradi večje varnosti kar na mizi.

Ta dva možaka sta govorila glasno, s širokimi gestami, ter se postavljala v junaških pozah.

Kakor sta bila slabo oblečena, zakrpana in raztrgana, vendar sta se izkušala vesti kakor dva velika gospoda.

Dolga in koščena obraz, izkreče oči in košati brki so jima dajali lice dveh strašnih bojnikov...

Brat Luben in brat Tibo sta bila medtem začela svojo večerjo pod dobrohotnim pogledom gospe Gregoarjeve, ki je bila vedno pripravljena postreči. Nič se nista vznemirjala zaradi rokovnjačev, ki sta bila poleg njiju — kajti pravkar omenjena kavalirja sta bila zelo podobna rokovnjačem.

A kaj bi bila rekla, kaj mislila menih, da sta slišala razgovor svojih sosedov, njiju tihi

razgovor pomešan z glasnimi vziki, namerjenimi za vsa ušesa.

»Grof De Kokard!...« je rekel eden.

»Kaj želite marki Fafnar?...«

»Kako vam ugaja to vino?... (Ali si opazil menih, ki sedita poleg naju?)«

»Rekel bi, dragi marki, da naju bo ljuba gospa Gregoarjeva čisto razvadila. (Da, vidim ju. Smrt božja! Sam hudič nama ju je poslal!)«

»Ali kockava še za en vrč, grof Kokard! (Ali morata imeti nabasane mošnjčke!) Gospa Gregoarjeva, kocke nama dajte!...«

Gostilničarka je prinesla kocke. Igra se je začela.

»Marki, izgubili boste. Držite se dobro. (Sodeč po božanki večerji, ki sta jo naročila kujona, morata biti bogata.) Vi ste na vrsti, marki!«

»Pa naj bo, drag moj! Že vidim, da mi je sreča mila. Izgubili ste! (Kaj, če bi ju počakala za kakim vogalom?)«

Ta hip pa sta Luben in Tibo obadva hkrati obupno zakričala.

»Ogromna podgana je pod mizo!« je zatulil prvi.

»Sam hudič jo je poslal!« je zarjul tovariš.

»Po nogah mi leze!...«

»Čeva mi bo izžrla!...«

Gregoar in njegova žena, natararica in več gostov je priskočilo k menihoma.

Sveta moža sta bila vstala, da uideata neznan zivali, ki ju je trpinčila zavratno že celo minuto.

S to kretajo pa sta v obče veliko začudenje dvignila mizo; posoda, steklenice in vse ostalo se je podrla z velikim ropotom na tla.

Zdaj so zapazili gledalci, da je nekdo sešil menihoma halji, tako da sta spojeni oblačili pre-

vrnili mizo, ko sta fratra vstala.

»O bogokletno, zločinsko dejanje!« sta začela služabnika božja.

Obenem pa se je začelo srdito mijavkanje; izpod mize je šinil po vseh štirih nagajivi Landri.

»Prokleti paglavci!« je zarjul Gregoar.

»Ali ti jih bom naložil po zadnjici!...«

Planil je za njim.

Toda »prokleti paglavci« se je umeknil s spretnim skokom v kuhinjo, ne da bi pozabil obdariti gledalce s svojimi najizbranejšimi grimasami.

»Ravnati tako z dvema častitljivima menihoma!« je godrnjal Gregoar, dočim je klečala madam Gregoarjeva na tleh ter razdruževala s škarjami trdno sešiti halji.

Nered je bil kmalu popravljen.

Brata Tibo in Luben, pomirivša svoj strah, sta se vrnila k večerji.

Med hrupom pa sta se bila splazila grof Kokard in marki Fafnar prav potihoma k vratom in izginila pozabivša plačati svoj zapitek.

Sicer pa nihče ni opazil njunega bega.

Edini Gregoar je zaječal v svoji duši, ko je videl, da ne bo nikdar videl denarja za par vrčev svojega najboljšega vina.

In »toril je natihem kruti sklep, da hoče biti v bodoče strožji.

»Ta Landri je pravcat majhen Satanček!« je rekel brat Tibo.

»Samo steklenica dobrega Somurca mi more potolažiti to strašno razburjenje!« je do dal brat Luben.

Naročila sta steklenico Somurca in jo izpila nemudoma; sveta moža sta vedela prav dobro, da je treba piti somursko vino sveže,

kakor hitro ga prinese iz kleti.

Srbi izvedeli, da so Turki podminirali zgornje mesto. Kumanovska postaja, katere je padla že na vse zgodaj jutraj, zopet funkcionira. Turki so se na vsej črti umaknili z velikanskimi izgubami. Njih ofenziva se je končala s silnim fiaskom. Ravno pred bitko so vojaki izvedeli, da so Bolgari zavzeli v naskoku Kirk-Kilis, kar je vzbudilo velikansko navdušenje.

Belgrad, 24. oktobra. Srbska armada je danes zavzela vse turške pozicije pri Kumanovu, katerega so branile tri turške divizije. Po krvavem boju so se Turki umaknili v divjem begu proti Skoplju. Kumanovo je v srbskih rokah.

KONEČNO ZAVZETJE SJENICE.

Belgrad, 24. oktobra. Sjenica je padla danes ob pol dveh popoldne v srbske roke.

Belgrad, 24. oktobra. Uradno se potrjuje, da so Srbi danes popolnoma zavzeli Sjenico, Novi Pazar je s tem izčiščen in v srbskih rokah.

ZMAGA PRI KUMANOVU POPOLNA.

Belgrad, 24. oktobra. O bitki pri Kumanovu, ki se je vršila danes in končala s popolno srbsko zmago, prihajajo strašna poročila z bojišča. Turki so na vsej črti prešli v ofenzivo in skušali Srbe napasti tudi od zadaj z artiljerijo. Turki topovi so grmeli, da je bilo groza. Srbske čete so padale po tleh kot snopi. V odločilnem trenutku je srbska artiljerija razvila vso silo. Grmenje se je slišalo silno daleč. Bitka pri Kumanovu je bila prava artiljerijska bitka. Turki so bili že zmage pijani, ko so začele nanje kakor toča padati smrtonosne srbske kroglice. Srbske kroglice so zadevale tako imenitno, da se je sreča v trenutku obrnila na srbsko stran. Med strašnim grmenjem topov je srbska artiljerija tudi popolnoma uničila turško baterijo, ki je skušala zadaj napraviti nered med srbskimi četami. Ko so utrujeni srbski vojaki videli, kako cepajo turški vojaki po tleh, so se divje zapodili v mesto in je v naskoku zavzeli. Naval srbskih vojakov je bil tako divji in tako strašen, da so Turki popolnoma izgubili glavo. Na stotine turških vojakov je ležalo po tleh, a Srbi so pogumno drveli naprej. Turki so se v velikanskem neredu pričeli umikati nazaj. Ker so jim Srbi sledili, se je njih umikanje končno izpremenilo v divji beg. Vse je bežalo v strašnem neredu prekipevajoč proti Skoplju. Zadnje turške čete je srbska artiljerija popolnoma uničila, mnogo so jih Srbi postreljali in poklali z bajonetom. Daleč naokoli je bila zemlja popolnoma razorana od uničujočih srbskih kroglic. Na večer je nastal mir in Srbi so zmaganosno zasedli mesto. V armadi vlada nepopisno navdušenje in to tembolji, ker so srbski vojaki dobili tudi obvestilo o sijajni bolgarski zmagi pri Kirk-Kilis.

Belgrad, 24. oktobra. Sijajno srbsko zmago pri Kumanovu so v Belgradu praznovali na najslavesnejši način. Silne mase naroda so se valile po ulici in neprestano vpile: Živela srbska armada, Pogin Turčin! Naprej na Skoplje! Živio Kirk-Kilis! Mir se je polegla še le v jutranjih urah.

Belgrad, 24. oktobra. Pri Kumanovu so bili Turki naravnost strašno tepeni. Kumanovo pomeni najsijajnejšo zmago srbskega orožja v dosedanjih vojni. Več sto Turkov je vjetih in zaplenjenih velikanske množine municije in več topov ter trofej.

PRED SKOPLJEM.

Belgrad, 24. oktobra. Zmagoslavna srbska armada je že v bližini Skoplja.

ZAPLENJENA TURŠKA ZASTAVA.

Belgrad, 24. oktobra. V Vranju so prepeljali zastavo sedmega turškega kora, katero so Srbi v zadnjih bojih zaplenili.

Bolgarsko-turška vojna.

KOLOSALNA BOLGARSKA ZMAGA PRI KIRK - KILISI. BEG TURKOV PROTI CARIGRADU.

Sofija, 24. oktobra. Strahovita bitka pri Kirk-Kilis, ki je divjala dva dni in eno noč je končana. Zmaga bolgarskega orožja je popolna. Bitka pri Kirk-Kilis je najbolj krvava bitka kar jih pozna svetovna zgodovina. Stalo si je nasproti nad 250.000 vojakov in več sto najmodernejših topov. Trdnjavo je branilo 18 velikanskih utrd. Sploh je bilo mesto tako silno utrjeno, da so vojaški krogi govorili, da je nepremagljiva. Ni čuda, da je sijajna bolgarska zmaga učinkovala kakor bomba na ves svet. Bolgari sami so presenečeni, da se jim je trdnjava tako hitro posrežila zavzeti. Naskok na mesto so Bolgari otvorili v torek ponoči. Najprej je pričela funkcionirati oblegovalna artiljerija, ki je dosegla velikanske uspehe. Na vse zgodaj jutraj je utrdba naskočila nad 100.000 infanteristov, nakar se je pričelo nepopisno klanje. Boj je trajal skoro nepretrgoma dva dni in eno noč. Bolgarske čete so vsled trutenosti opetovano omahovale, a prihajale so na bojišče vedno nove sveže čete, kar je vojaštvo navdalo z velikanskim navdušenjem. Na obeh straneh so trumoma čete padale po tleh. Bolgari so se kakor tigri vrgli na močne utrdbe in zavzeli eno za drugo. Seveda so to dosegli le z velikanskimi izgubami. Ob pol desetih v četrtak so med strašnim grmenjem topov udrele prve bolgarske čete. Za njimi se je valilo na tisoče in tisoče Bolgarov, ki so uničili vse, kar se jim je upiralo. Po ulicah se je vnelo krvavo klanje z bajoneti. Bolgari so si bili svesti zmage in so zmagepijani tekli par ur popolnoma izčisti mesto. Turki so se umaknili na vsej črti in zbežali v največjem neredu. Postili so na bojišču vse v nemar. Bolgari so zaplenili veliko število turških zastav, več topov in naravnost velikanske zaloge municije. Kroginkrog Kirk-Kilis leži na tisoče in tisoče mrtvih in ranjenih. Poraz Kirk-Kilis je strašna katastrofa za Turčijo in ni izključeno, da je tudi drinopoljska turška armada že popolnoma izgubljena.

Sofija, 24. oktobra. Bolgarski plen je velikanski. Podrobnosti še manjkajo, vendar se govori, da je padlo v bolgarske roke tudi več tisoč Turkov.

Sofija, 24. oktobra. Turška armada beži sedaj v največjem neredu proti Bunar Hisariju. Bolgari so ji za petami. Vrh tega hiti Turkom nasproti tudi oni del bolgarske armade, ki je zasedel Malo Timovo. Tu se razširja vest, da je kirk-kiliška turška armada popolnoma izgubljena. Bolgari prodira proti Carigradu.

Sofija, 24. oktobra. Tu je nepopisno navdušenje. Vse je na nogah. Ko je došla v Sofijo vest, da so tudi Srbi pri Kumanovu porazili Turke, so prebivalci priredili velike patriotske demonstracije. Vojni minister Nikiforov se je moral večkrat pokazati pri oknu in poplasi sijajno bolgarsko zmago. Demonstranti so tudi odkorakali parkrat pred poslaništva balkanskih zveznih držav in priredili poslanikom velikanske ovacije. Vse mesto je v zastavah. Ljudje se poljubujejo po cestah in jokajo samega veselja. Danes je bilo mesto celo noč tako živahno, kakor okoli poldne. Vse govori o zmagi. Po mestu neprestano oznanjujejo zvonovi zmago.

Sofija, 24. oktobra. Danes nihče več ne dvomi, da bodo Turki na vseh vojnihih pozoriščih stahovito poraženi.

Sofija, 24. oktobra. Bolgari na vsej črti zmagujejo tudi pri Drinopolju. Bojuje se okoli 250.000 vojakov. Klanje je strašno. V drinopoljskem taboru so Bolgari vsled poročila o zmagi bolgarske armade kar zbesneli. Vsak čas je pričakovati, da se bodo Turki umaknili tudi iz Drinopolja.

Sofija, 24. oktobra. Drinopolje je že obkoljeno od vseh strani. Skoro vse zunanje utrdbe se že nahajajo v bolgarskih rokah. Bolgari so vzeli z bajonetnim naskokom tudi že par notranjih utrd.

Sofija, 24. oktobra. Bitka pri Drinopolju je v polnem tiru. Trdnjava pade vsak čas v bolgarske roke. Turška armada je čisto odrezana od Kirk-Kilise.

Grško-turška vojna.

CELA TURŠKA ARMADA ZAJETA.

Atene, 24. oktobra. Grške čete so zavzele po krutem boju Serfidže in zasedle tudi glavni most. Turške čete so bile zvaljene v zasedo in jim je povratek odrezan. Armada je razpršena. Grki so zaplenili 22 topov z municijo vred in vjeli mnogo vojaštva.

Atene, 24. oktobra. Položaj turške armade, katero so Grki zajeli pri Alikmonu je obupen. Ni izključeno, da se bo morala cela armada, ki šteje 30.000 mož predati Grkom.

Atene, 24. oktobra. General Danglis poroča, da so bile turške izgube v bitki pri Serfidži velikanske. Grki so vjeli več sto turških vojakov, med njimi enega polkovnika.

Atene, 24. oktobra. Pri Vlarholvaboni so Grki zapodili dva turška bataljona v divji beg.

Atene, 24. oktobra. Grkom je pot do Soluna odprta. Čakali bodo le še na srbsko armado, nakar bodo skupno s Srbi udarili na Solun.

Atene, 24. oktobra. Tu vlada radi sijajne grške zmage pri Serfidži velikansko veselje. Več tisoč broječa množica je priredila pred poslaništvi balkanskih držav poslanikom navdušene ovacije.

Crnogorsko-turška vojna.

OBLEGANJE SKADRA.

Cetinje, 24. oktobra. Ker so Črnogorci zavzeli vse predutrdbe pred Tarabošem, so se Turki umaknili iz trdnjave in odšli v Skader, ki se nahaja v obupnem položaju. Mesto je obkoljeno od vseh strani in se ne bo moglo dolgo držati. Armada princa Danila je od severa že dospela pred Skader, dočim stoji na južni strani pred vratni Skadra general Martinović.

Cetinje, 24. oktobra. Črnogorci so Skader že začeli oblegati s trdnjavskimi topovi. Bombardirali so zlasti mohamedanski del mesta.

Cetinje, 24. oktobra. Skader je izgubljen. Da prepreči mesto popolnega uničenja je general Martinović poslal svojega parlamentarja k Essad pašli s pozivom, naj se Skader uda.

DNEVNI PREGLED.

K imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov na Krajskem. Učit. Tovarišu se z Dunaja brošjavno poroča: Od dosedanjih okrajnih šolskih nadzornikov odletita dva: Janežič (Kranj-Radovljica) in Turk (Novo Mesto-Črnomelj). Za Janežičevo mesto je sestavljena sledeča terna: Simon - Štrukelj - Polak, za Turkovo pa: Štrukelj - Simon - Polak. — kakor stoji s kupčijo danes, bo imenovan Simon za Kranj-Radovljico, Štrukelj pa za Novo Mesto-Črnomelj. Polak figurira samo zaradi števila, ker je prepozno uskočil. — Vaš poročevalec je zvedel na merodajnem mestu to-le: Kot nadzornika se ne bosta mogla držati niti Simon, niti Štrukelj. Prvi se je izkazal v tej lastnosti za absolutno nesposobnega, drugi pa je čisto navaden klerikalni politički agitator. Jako slab vtisk napravlja S. L. S., ki hoče spraviti na taka mesta političko skrajno pronsirane osebnosti. Čudno se zdi na Dunaju, da smatra Slovenska Ljudska Stranka med vsem klerikalnim učitelstvom na Krajskem samo to trojico kot sposobno za nadzorniško službo. Tu so sedaj uverjeni, da je baron Schwarz samo orodje v klerikalnih rokah, ki nima nobene moči, da bi šolstvo očeval pred klerikalnim nasiljem.

Iz kroga hrv. pravašev poroča reški »Novi List«: Plenum zastopnikov Hrvatov in Slovencev je sprejel resolucijo, katere stilizacijo niso odobrili v svoji seji zastopniki Dalmacije, 2 iz Istre, 2 iz Bosne in 2 iz Banovine. — Zastopniki Dalmacije niso pristopili k seji plenuma. — Dunajska resolucija, proti kateri so bili delegati stranke prava iz Dalmacije in drugi — ni obvezna niti za celo pravaško stranko, niti za stranko prava v Dalmaciji. Po tem se vidi, da v Ljubljani ni prišlo do sporazuma, ker velik del ni odobril tega, kar so njih tovariši sklenili, in se to ne zлага z njih taktiko.

Za Rdeči križ balkanskih držav se je ustanovil poseben odbor na Reki. V odboru so Srbi, Slovenci in Hrvati. Začeli so s pobiranjem darov in so zbrali že nad 1000 K.

Ceni na pomoč balkanskim bratom. Na poziv »Slovankega kluba« v Pragi se je odzvalo toliko zdravnikov, strežnikov in strežnic da ne more odbor vseh niti sprejeti. Čehi pošiljajo na Balkan cele ekspedicije, ki bodo obstale iz zdravnikov, strežnic, itd. imeli bodo s seboj postelje, sanitetne priprave itd. Sploh bo vsaka ekspedicija vsa cela bolnica, ki bo lahko takoj vršila svojo službo. Mesto Praga je dala v ta namen 30 postelj in 1000 K. — Posebno so se odlikovale razne firme. N. pr. firma Holoubek, milo in sveče. — Čizek, operacijski stol. — Svatek, 1350 litrov zdravilnega vina. — Tulka, Šulc, Novak postelje, Schiller razne potrebe za bolnike, dalje so firme darovale mnogo bate in obvez. Češke dame zbirajo svojo ekspedicijo. Prispevki rastejo od dne do dne. Po vseh mestih se ustanavljajo odbori, ki zbirajo ljudi, materijal in denar.

Čemu Zveza dramatičnih društev? Vse se organizira, ker v slogi je moč. Kakor slovenska pevska društva se zdaj organizirajo tudi dramatična društva, da dosežejo lažje s skupnimi sredstvi isti visoki smoter. Posamezno društvo se ima boriti z nešteti zaprekami, Zveza pa bode vsem v pomoč. Društva dobe praktična navodila ter pojasnila v vseh vprašanih, ki so važna za uspešno prirejevanje predstav. Izdajala se bosta »Talijska« in gledališki list, prirejali se bodo učni tečaj za režiserje, razpisovale nagrade in izdajale potrebne tiskovine. Ustanavljali se bodo novi odri ter se bodo društvom pomagalo pri nabavi kostimov in kulis. Društva si večkrat ne znajo pomagati in imajo brez povoda škodo. Zveza pojde društvom v vsakem oziru na roko. Letne doneske društev določi občni zbor dne 27. oktobra t. l. od 10. dopoldne pri »Zlatorogu«. Vsako društvo bo imelo v upravnem odboru svojega zastopnika. Nadejati se je v nedeljo velike udeležbe.

Poziv na vsa štajerska narodna društva, ki goje dramatiko. Kakor vam bo znano, se vrši v nedeljo 27. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilni »Zlatorog« v Ljubljani, Gosposka ulica, ustanovni občni zbor »Zveze dramatičnih društev«. Ker je to zborovanje za razvoj slovenske dramatike največje važnosti, prosimo vsa štajerska društva, ki goje dramatiko, da po možnosti odpošljejo svojega zastopnika. — Ona društva pa, ki radi oddaljenosti ali iz drugih razlogov tega ne morejo storiti, prosimo, da vsaj pismeno pošljejo na ustanovni občni zbor svoje izjave eventualno tudi kake predloge, o katerih naj bi se obravnavalo. — Obenem prosimo, da bi posamezna društva vpslala do sobote 26. vinotoka podpisane društvu izjave glede posameznih točk dnevnega reda, ki ga bodo objavili listi, in da bi sporočila, ali in pod kakimi pogoji nameravajo pristopiti k zvezi. — Dobrodošli bi nam bili zlasti predlogi glede posameznih točk dnevnega reda kakor tudi glede izdajanja Talijske, glede članarine itd. — Upamo, da nam bodele šli vsi na roko, da bo v najkrajšem času mogoče uspešno započeti težavno delo, ki nas čaka. — Dramatično društvo v Mariboru.

Divadlo. (Gledališče). Čehi izdajajo nekoliko svojih listov in revij, ki obravnavajo gledališko vprašanje. Najuglednejši list te vrste je »Divadlo«, katerega je izšla ravnokar prva številka XI. letnika. List ima lepo vsebino, članke o gledališču in igralcih in prinaša tudi slike igralcev. V svojem pregledu obdeluje vsa slovenska gledališča in tvori tako nekako vez slovenskih gledališč. Zeleti bi bilo, da se razširi ta lepa revija tudi med nami — in da jo naroče vsaj kavarne, ki itak niso bogate na revijah te vrste.

Splošno slovensko žensko društvo priredi v sredo, dne 30. t. m. javno predavanje v dvorani Mestnega doma. Predaval bode gospod prof. dr. Fran Ilesič o »žensstvu v kosovski tragediji«. Ker se prav zdaj zbirajo na Kosovem polju juraske trume Črnogorcev in Srbov v boju proti Turkom, bo dr. Ilesičevo predavanje zelo aktualno.

Iz Opatije. Dramatični odsek slovenskega izobraževalnega in podpornega društva v Opatiji je dosegel z uprizoritvijo Goverkarjeve narodne igre »Deseti brat« tako lep uspeh, da se predstava dne 3. novembra t. l. ponovi. Opatijski Slovenci so zelo agilni.

Boj v kleti. Ključavničarski pomočnik Ferdinand Belsky iz Eggenberga na Štajerskem, je šel on dan v klet hiše, kjer je stanoval. Hišnik Ivan Adlmann je šel za njim in oba sta se začela v kleti prepirati, ker je imel Belsky s seboj prosto, nezavarovano luč. Na hrup sta prišla v klet tudi oba sina Ivana Adlmana in sta začela Belskyja pretepati. Pri tem sta mu izbila v spodnji čeljusti dva zoba in sta mu prižadejala še več drugih manjših in večjih telesnih poškodb. Oba surova fanti so naznanili orožništvo.

Strel na vlak. Ko je vozil predvčeršnjem vlak iz Hartberga in je prišel blizu postaje Fürstfeld (pri takozvanem Oslovskem mostu), je izprožil neki neznan človek proti njemu strel. Kroglica, ki je bila izstreljena iz 9 milimeter-skega kalibra samokresa je šla skozi šipo okna in skozi okno na nasprotni strani prvega. Zadel ni nikogar. Med potniki je nastala velika panika. Ko je prihitel vlak na postajo Fürstfeld, je izpraznil železnični uradnik, adjunkt Heller, ki se je ravno tam mudil, v družbi postajenačelnika Aignerja, priče, ki so bile navzoče v vozu, ko je šel strel skozi okno in je naznanil celo stvar orožnikom.

Napad na namišljenega ovaduha. Viničarja Matijo Tomaniča je napadel te dni užitarjev sin Ivan Preindl v Buchenwaldu in ga je sunil z nožem v hrbet. Vzrok temu zločinu je bil ta, ker je Preindl mislil, da ga je Tomanič naznanil oblastim zaradi neke lesne tatvine. Tomanič je zadobil težko telesno poškodbo in so ga morali nezayestnega prepeljati v bolnišnico. v Radgono.

Žrtev ameriškega dvoboja. Trgovski pomočnik Jožef Jaklič iz Reke se je predvčeršnjem na svojem stanovanju ustrelil. Policija je našla pri njem pismo, v katerem Jaklič pravi, da je postal žrtev ameriškega dvoboja.

Vlak ga je povozil. Iz Beljaka se nam poroča: Tu se je ponesrečil železniški delavec Julij Rastnik. Pri odpenjanju vozov je prišel pod kolesa lokomotive in eno kolo mu je šlo čez desno nogo in jo je razinčevalo. Rastnika so prepeljali v mestno bolnišnico v Beljaku.

Željeznična nesreča. Med postajama Messendorf in Anthal na Štajerskem so našli v sredo zvečer na železničnem tiru razmesarjeno truplo neke ženske. Tovorni vlak je nesrečni ženi odtrgal glavo, kar je povzročilo njeno takojšnjo smrt. Nesrečnica je 72letna vdova po delavcu J. Krennu. Stanovala je pri posestnici Mariji Leks na Pohorju. Stara žena je bila malo slaboumna in je šla brez skrbi čez železnični tir. V tem je pridrhal vlak in je revo povozil.

Čudodelen zdravnik. Tješinska policija je zaprla 33letnega fotografičnega pomočnika Pavla Molina iz Hnojnika na Češkem, ki je na »čudodelen način« zdravil ljudi in je za svoje zdravljenje zahteval na več krajih 20 do 40 K. Molin je priprste in lahkovrne ljudi »zagovarjal« z vsakojakimi molitvami in se je dotikal njih bolnih udov z nekakim ključem. Na ta način je pripravil slepar mnogo ljudi ob precej denarja. V konfiscirani korespondenci so našli pisma, iz katerih je prišlo na dan, da je imel Molin stike z raznimi družbami v Londonu, Filadelfiji itd., ki so se pečale z zdravljenjem s pomočjo hipnoze.

Rafinirana goljufija. Gotova banka v Kopenhagnu je dobila te dni denarno pošiljatev neke pariške banke. Ko so pošiljatev odprli, se je izkazalo, da je od 10.000 frankov, kateri bi morali biti v pošiljati, manjkalo 6400. Da se ne bi tatvina tako hitro odkrila, je dal tat na mesto zlagata denarja fenige in dvofenige. Policija skrbno zasleduje rafiniranega tatu.

Samoumor gimnazijca. 15letni gimnazijec Ernest Tiemann iz Berlina se je predvčeršnjem obesil v stanovanju svoje matere. Mati je šla oni dan z dekle na trg nakupovat razne stvari. Ko sta prišli nazaj, sta našli mladega fanta v salonu obešenega. Samoumor Tiemannov je uganka ker je bil eden izmed najboljših učencev v šoli in je bil splošno priljubljen pri profesorjih kakor tudi pri tovariših. Bil je materin ljubček in dečko zelo vesele narave. Policija poizveduje sedaj, kaj je na fanta tako učinkovalo, da si je sklenil vzeti mlado življenje.

Velika tatvina dragocenosti. V stanovanje tržaškega trgovca Pavla Klasnika so udrti te dni vlomilci in odnesli veliko dragocenosti in kinča v vrednosti 40.000 K. Tatove pridno zasledujejo.

Bitka za ženo in ljubico. Anton Bliml, 32-letni natak iz Prage se je pred leti oženil. Toda zakon mladega para je bil nesrečen. Sami prepriji in kregi so se vrstili v njunem stanovanju. Žena pa je mahoma napravila konec temu in je nekega dne zapustila svojega neprijaznega moža. Ker pa je človeku težko biti samemu, kakor pravi sveto pismo, je dobila gospa Blimlova takoj nato drugega moža, h kateremu se je tudi presečila. Pisal se je za Friderika Spravila iz Libna, VIII. praškega okraja. Predvčeršnjem pa so se vsi trije po naključju sešli v neki gostilni. Najprej sta se tekmece grozovito pisano gledala. Od hudih pogledov pa je prišlo tudi na hud tepež. Spravil, ki je bil izkušenejši in urnejši pretepač je Blimla pošteno naklestil in ga za slovo še globoko sunil z nožem v vrat. Gostje in stražniki so napravili pretepu konec. Blimla so odpeljali težko ranjenega v bolnišnico. Spravila pa so spravili v keho. Tako je gospa Blimlova ostala zopet sama brez moža. Najbrže si bo v kratkem poiskala zopet kakega drugega.

Lev in beli medved. V Hagenberškem zvečinjaku v Moskvi se je v noči med 23. in 24. oktobrom zlomila mreža, ki je delila velikega nubiškega leva in belega medveda. Lev je skočil na poslednjega in začel se je krvav boj med obema. Predno so sluge prihitele na mesto bitke, je lev medveda že usmrtil.

Epizode iz vojne na Balkanu. V bitki pri Dečicu je izgubil neki mlad Črnogorec nogo, turška granata mu jo je odtrgala. Dva bolniška strtežaja ranjencev sta posadila ranjenega Črnogorca na konja in sta ga peljala v lazaret, na polju postavljen. Vendar Črnogorec ni izgubil hladnokrvnosti in se je oziral veselo okrog po pokrajini, kakor bi jezdil na izprehod. Črnogorske čete, ki so ga srečavale, so mu čestitale k častnim ranam in on jim je dobre volje odgovarjal: »Veseli me, da sem štirim Turkom odsekal glave. Da sem pri tem izgubil nogo, me čisto nič ne boli. Ena noga za štiri glave, mislim, ni tako mnogo! Ranjen biti v bitki, velja pri Črnogorcih za veliko čast. Ranjenega obsipajo s častikami, kakor bi dosegel kako višjo čast. Od bojišča pri Podgorici je šel kakih 60 let star Črnogorec z ranjeno desno roko. Niti ganiti ni mogel z njo. Okrog telesa je imel pas, napolnjen s patronami, in na levi rami puško. Med potjo je srečal Malisora, ki je bil brez orožja. Stari Črnogorec je snel puško z rame, odpel je pas s patronami in je rekel Malisoru: »Tu vzemi moje, meni sveto orožje in sedaj pojdi in me maščaj. Glej, da postreliš mnogo Turkov, drugače te bo moja kri prokleta«. Malisor je imel z orožjem veselje, kakor majhen otrok; poljubil je večkrat ranjenca na lice in je vzkliknil s solzami v očeh: »Upam z božjo pomočjo izvršiti to, kar si mi naročil in hočem postati vreden časti, ki si mi jo izkazal.« — Glinjave scene so se odigravale, ko sta kralj Nikola in princ Mirko obiskovala ranjence v bolnišnici v Podgorici. Kralj je stopal po dvorani, vstavljal se je pri vsaki postelji in je govoril z ranjenci. Tolažil jih je in jih je navduševal in se jim zahvaljeval za žrtev, ki so jo prinesli domovini na oltar. Težko ranjene je poljubljaj na čelo. Dva izmed njih sta pri njegovem poljubu umrla. To je bil zelo glinljiv pogled in xsem, ki so bili pri teh scenah navzoči, so sto-

pile solze v oči. — Veliko ulogov v bojih Črnogorci igra »barjaktar« zastavonoša. Za prejšnjih časov je bilo to zelo častno dostojanstvo, po katerem je vsak hrepenel in katero je lahko dosegel le oni, ki si je pridobil velike zasluge v vojni. To dostojanstvo je podeljeval knez sam. Bili so trije »barjaktarji«: prvi se je imenoval »ala barjaktar« in je korakal s praporom pred celo vojsko, drugi: »barjaktar batajlonski«, ki je nosil prapor pred praporom vojske in tretji »barjaktar četni« zastavonoša polka. Težko se je dosegel naslov »ala barjaktarja«. Pravico do te časti je imel le oni, ki je želelo veliko Turkov v boju postreliti in ki se je mogel ponašati s posebnimi vojskimi zmoglostmi. To dostojanstvo je bilo v mnogih rodbinah dedno. V dolgem času miru pa je umrlo veliko zastavonoš brez moških potomcev in precej je bilo tudi takih, ki so se izselili iz domovine. Zato so prišli sedaj, v času napovedanega sovražstva proti Turkom, mnogi, ki so menili, da imajo pravico do dostojanstva, najprej k vojnemu ministrstvu in nato h kralju samemu s prošnjo, naj se jim poveri dostojanstvo zastavonoše. Eden izmed najboljših junaških zastavonoš, ki so kdaj živeli in ki je v bitkah za črnogorsko neodvisnost s svojim starim praporom vedno vodil moštvo k zmagi, je Seko Popović starejši, kateremu je sedaj sedemdeset let. Za njim je imenovan za zastavonošo njegov sin Marko. — Ko so odšli polki iz Cetinja, se je vrgel neki starec, ki je šel poleg nekega zastavonoše, kralju k nogam in ga prosil, naj ga zasliši. »Govori!« mu je rekel kralj Nikola. Starec je pripovedoval, da ima sveto pravico nositi v času boja prapor. »To pravico sem podedoval po svojih očetih,« je pristavil »in se mi ni nikdar vzelo. V vseh bitkah za neodvisnost sem korakal s praporom pred svojim polkom. Sedaj so mi to odvzeli. To me bo spravilo v prezgodnji grob, ako mi ti, kralj, ne pomoreš.« Kralja so besede starega moža tako ganile, da je naročil poveljniku polka, naj starec tupatam stopi na mesto »barjaktarja« in naj nosi pred polkom prapor. Ko je starec prijel prapor, so mu zagorele oči v mladostnem navdušenju in telo se mu je junaško zravvalo.

Ljubljana.

— Kakor je bilo pričakovati, se je »Slovenec« zagnal v »odbor za pobiranje prispevkov za rdeči križ balkanske zveze«. Zakaj? Zato, ker hoče ta odbor podpirati rdeči križ balkanskih držav. Klerikalci so zadnje čase peli v Ljubljani pravo visoko pesem jugoslovanske ljubezni, bratstva in pomoči — zakaj torej ne ustanove svojega odbora za pomoč jugoslovanski bratom? Pravijo, zakaj niso bili povabljeni v skupni odbor? Odgovor: Zato ker so proglasili politični bojkot in nečejo imeti z naprednjaki nič skupnega. Čemu bi jih torej vabili. Ako je klerikalcem kaj za trpeče brate, naj zberejo prispevke in naj jih pošljejo na jug. Tudi v Splitu so šle dame prositi ondotnega škofa za prispevek — in ni dal niti krajcarja. Čemu bi torej prosili klerikalce. In čemu se oni obregajo ob »odbor«. Vsako slovensko mesto ima svoj odbor in Ljubljana naj bi ga ne imela? »Slovenec« napad je tako ostuden, da ga zmožni le naši klerikalci. »Slovenec« piše, da naj se podpira avstrijski rdeči križ, češ da na bojišču ni razlike, in so vsi ranjeni enake ljubezni vredni. Zato je avstrijski rdeči križ poslal nekaj postelj in drugih potreb tudi na Turško. Morebiti še več — nego drugam. Toda pomisliti moramo, da ima Turčija med Nemci dovolj prijateljev, ki naj ji pošljejo pomoč — mi pa skrbimo za svoje brate, ki so bili vsled turškega nasilja prisiljeni v boj, in ki ne morejo pričakovati druge podpore nego od nas, ki čutimo z njimi. Turki so se dovolj bahali — zdaj naj poskrbe zase — mi pa olajšamo gorje svojih bratov v njih težkem boju in odgovorimo nesramnemu napadu od strani »Slovenca« — ki niti damam ni prizanesel — s tem, da ob vsaki priliki pobiramo za »Rdeči križ« balkanskih držav, kakor se to vrši v vseh slovenskih mestih. Na napad »Slovenca« je treba opomniti sledeče: O denarju, ki ga darujejo za avstrijski rdeči križ »Slovenec« — ne odločujejo Slovani, ampak Nemci in ga pošljejo, kakor spoznaajo za potrebno. Res v tem oziru odločuje humaniteta — toda pomisliti je reba sledeče: Pri vojnih dogodkih, kakor so se razvili zadnje čase, bodo imeli Srbi in Bolgari velikansko množico ranjenih — ker pridejo udi turški ranjenci v njih roke. Da se turškim ranjencem med kristjanskimi ljudmi ne bo slabo godilo — smo lahko prepričani — Turci pa ne pozna do sovražnika nikakega usmiljenja — čemu bi torej mi podpirali Turke, ki skrbje le za svoje ranjence. Mi hočemo podpirati pred vsem naše brate v njih težkem boju za svobodo — Turke pa naj podpirajo njih prijatelji.

— Blamaža nemških listov. Včeraj so morali nemški listi radi ali neradi preklicavati svoja lažnjiva poročila. Prijatelji Turkov pišejo za vsako zlagano turško zmago cele uvodne članke za velike slovanske zmagi, ki jih obuduje cela Evropa — pa nimajo besede. Tu vidimo prijatelje evropske kulture. Mislimo, da bodo tudi Nemci prenehali verjeti turškim lažem. Naše občinstvo najboljšje stori, da širi domače časopise — na nemško-turško prijateljstvo pa odgovori s tem, da zbira za rdeči križ.

— Pomemčevanje ljubljanskega slovenskega ljudskega šolstva. Uradni predlog c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Antona Maierja, stavljen v redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta dne 21. oktobra 1912: »C. kr. deželni šolski svet je naprositi, da blagovoli sporazumno z merodajnimi faktorji v svrhu temeljitega priučitja nemškega jezika odrediti, da je pričeti s prihodnjim šolskim letom na vseh ljubljanskih slovenskih mestnih ljudskih šolah z nemškim jezikovnim poukom namesto v tretjem, že v drugem razredu in da je uvesti v 6., 7. in 8. razredu ter na meščanski šoli pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku nemški učni jezik.« Razloga: 1. Mestno prebivalstvo čuti živo potrebo po znanju nemščine; dokaz temu navaja v obe vadnici in v nemške šole. (To ni res;

saj je prav zaradi pomanjkanja otrok nameral običinski svet reducirati mestno nemško petrazrednico na dvorazrednico. Op. uredništva.) 2. Pribožbe staršev in učiteljska na srednjih in enakovrstnih šolah ter na učiteljskih, da zaostajajo učenci in učenke slovenskih mestnih šol iz nemščine in da ne morejo konkurirati v tem predmetu z drugimi, ki prihajajo iz utrakvističnih šol. — Vračajo se Pirkerjevi časi; zato: caveat consules!

— Iz gledališke pisarne. Danes v soboto 26. t. m. se ponovita Courtelinova tragikomedija »Boulevard« in pa Blodekova enodejanska opera »V vodnjaku« za par-abonente, ki ju doslej niso imeli prilike videti. Pri predstavi sodeluje orkester »Slovenske Filharmonije«, ki bo med odmore prednašal uverturo v Smetanovo opero »Poljub« in Stravov valček »Pri nas doma«. Med prvo in drugo igro bo daljši odmor. — V nedeljo popoldne ob treh se izven abonmaja za lože par kot prva letošnja otroška predstava uprizori »S negulčica«, zvečer se izven abonmaja za lože nepar tretjič v sezoni poje Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«. — V torek se prvič na slovenskem odru uprizori Molnarjeva trodejanjska igra »Vrag«. — Po zgledu zagrebškega gledališča bo ljubljansko že s prvim tednom meseca novembra poskusilo s takozvanimi kronskimi predstavami, pri katerih bo najvišja vstopnina znašala samo eno krono. Z novembrom bo tudi začelo z obljubljenimi dijaškimi in ljudskimi predstavami, ki jih spričo početnih težav takoj prvi mesec ni bilo mogoče prirediti.

— Slovensko gledališče. V četrtek se je drugič pel »Večni mornar«, pelo se je vobče boljše nego prvič in je opera dosegla lepši uspeh. — Danes se igra »Boulevard« in »V vodnjaku«.

— Podivjana mladina. Iz Spodnje Šiške smo naproseni za objavo sledečih vrstic: Malokje je šolska mladina tako izprižena kakor pri nas. V dokaz temu naj navedemo le par faktov, ki se dogajajo redno vsak dan ob času, ko se vračajo otroci iz šole domov. Kakor bi spustili tigra iz kletke, tako pridrvijo ti otroci, tuleč in nepopisen hrup vzdigajoč, iz šole. Deset odstotkov šolarjev in malčki iz prvega razreda izvzeti, se vedejo ostali tako zelo hudobno, da se zgražajo pasanti nad njih hudobijami. Tako je šla te dni neka dama po cesti, za njo pa je pridrvela tolpa razuzdancov, ki so cepitali cestno blato tako, da so tej gospe oneznajili njen dragocen klobuk in njeno obleko. Ta ali oni malček iz prvega razreda ni nikoli varen pred temi divjaki, kajti gorje mu, ako ga srečajo ti zlobneži. Nabunkajo ga, obmetavajo ga s kamni in cestnim blatom ali pa mu zderejo pokrivalo z glave, katero jim potem služi za nogometno žogo. Nekega fantka so te dni ti siroveži obdelali tako zelo, da sedaj leži bolan doma. Pri peti se na tudi, da ti divjaki zadenejo s kamnom tudi kakega odraslega ali pa napravijo temu ali onemu posestniku škodo v podobih razbitih šip. Ne bomo trdili, da ne zadene staršev teh podivjancev nikaka krivda na vzgoji, vendar pa menimo, da bi bilo prav, če bi vodstvo šole soričilo v tem oziru svojo dolžnost s tem, da bi ukazalo učitelstvu, da naj pouči mladino, kako se ima vesti, kadar se vrača iz šole domov. Gospod vodja Lavtizar ima pa menda z drugimi rečmi preveč obloženo glavo, ki jih bo izvedela tudi javnost, ako ne bi hotel kmalu posvetiti temu nedostatku pozornost. Toliko za danes! — Na zgornješiški šoli pa menda nimajo stranišč. Opaža se namreč, da dečki in deklice, zapustivši šolo in ne meneč se za sramljivost, hodijo kar trumoma ob cestni jarek opravljati malo potrebo. Dasiravno je to tudi ondotni vodja že sam opazil, mislimo, ker se to večkrat dogaja, v tem oziru se ni nič ukrenil.

— Društvo inženirjev v Ljubljani opozarja svoje člane, da se odpeljejo udeležniki izleta v Zagreb v soboto, dne 26. t. m., s poštanim vlakom ob 7. uri 30 minut jutraj. To naj služi v vednost specijelno tistim gg. članom, ki bi se morda le še odločili, da se udeležijo izleta. Program bivanja v Zagrebu je na kratko: V soboto ob 3. uri do 5. ure 30 minut ogled tehničnih znamenitosti zagrebških. Od 5. ure 30 minut sestanek v prostorih »Hrvatskoga društva inženirja i arhitekta«. Ob 7. uri 30 minut komers v hotelu »Royal« z nevezano udeležbo; istodobno predstava v gledališču, za katero bodo sedeži rezervirani. V nedeljo dopoldne od 9. do 12. ure skupno ogledovanje mesta in raznih stavb. Ob 1. uri dimer v hotelu »Royal«, ki ga priredi »Hrvatsko društvo inženirja i arhitekta« na čast posestnikom. Od 3. do 5. ure 30 minut izlet z vozovi v okolico zagrebško. Ob 7. uri poslovljni komers v hotelu »Royal«. Odhod iz Zagreba ob 10. uri 40 minut zvečer.

— Koliko serij sokolskih razglednic ste že razposlali? Izprašajte nekoliko svojo narodno vest! Vsak Slovenec in vsaka Slovenka naj pošilja poslej samo sokolske razglednice, ki oznanjajo veselo sokolsko leto 1913.

— Bitka na Dolenjski cesti. Bojeviti so nekateri slovenski fantje in če nimajo pred sabo sovražnika, si ohlade svoji pogum tudi nad prijateljem. Tako so bili mladi in krepki delavci Ivan Pust, Franc Stergar, Albin Glavan in Anton Ambrož vedno dobri tovariši in celo prijatelji. Včasih so se sicer zaradi kakšnega dekleta na barju malo sporekli, a hudega ni bilo. Nedavno pa so zopet skupaj pili in na Dolenjski cesti so obiskovali gostilne do dveh ponoči. Potem pa so se sredi ceste sporekli in stegli. Stergar je s krepelcem junaško navalil na Pusta. Dasi je Stergar majhen, je vendar porazil Pusta, ki je visok kot gora in močan kot hrast. Ko je Pust ležal na tleh, ga je držal Glavan za vrat. Stergar pa je mlatil po Pustu. Toda Pust je hrust in se je otrešel obeh ter položil Glavana na tla. A Stergar je iznova vrgel Pusta in Glavan in Stergar sta dušmanina mlatila. Pust je začel klicati na pomoč in prišel je veliki Ambrož, ki se je bil zamudil pri poliču. Zdal sta bila na vsaki strani dva borilca. Končno pa sta mala dva zbežala, velika dva

junaka sta šla na stražnico ovadit vso bitko, in te dni so bili vsi štirje fantje pred sodnikom. No, med tem so si postali že zopet prijatelji in šaljivo so se dražili med sabo, češ vsi smo bili »mokri«, vsi smo tepli in vsi smo bili tepeni. Po pravici je dobil torej vsak po 12 ur, da ne bo zavisti in da ostane prijateljstvo neskaljeno.

— Odbor za nabiranje prispevkov za »Rdeči križ balkanskih držav«, ima danes, v soboto, dne 26. t. m. ob 6. zvečer sejo v posvetovalnici na magistratu. Vsi odborniki in odbornice se nujno pozivajo, da se te seje zanesljivo udeležijo, ker se bo razpravljalo o vevlačnih stvareh. V odbor sta nanovo vstopila g. Fran Govekar, mag. komisar, in ga. Minka Govekarjeva.

— Za rdeči križ balkanske zveze so darovali gg.: Štodela V. 60 vin., Remžgar Ivan 20 vin., Vidmar 20 vin. Skupno 1 K. Prispevke sprejema tudi naše uredništvo.

— Vsem, ki so dobre volje! Bratje Slovenci! Lahko je piti na veselo zmago, ki jo v trdem boju izvojujejo naši bratje na jugu. Pri mokrih mizah se sliši vsak večer navdušeno nazdravljanje in lepe obljube: To ga bomo pili, ako pade Drinopolje. Bratje, s tem bojevnikom svobode ni nič pomagano. Pomagajmo rajše skupno izbojevati zmago, potem ga bomo pili. Zato predlagam, da naj se v dnevi krvavega boja kroganje omeji, in naj se zato vsaka srbska, bolgarska ali črnogorska zmaga praznuje s kronami, ali z zbirko za rdeči križ balkanskih držav. Po vseh gostilnah naj se vsak večer zbira zbirke. Naši bratje potrebujejo pomoči — njih junaštvo zasluži podpore za nadaljni boj. Drugega jim ne moremo dati, kakor svoje prispevke. Torej na delo! Omejite kroganje na korist svojim bratom. — Stari krokar.

— Mlini ob Savi — med Kranjem in Medvodami, so, kakor izvemo z Gorenjskega, že pokupljeni z vsemi pravicami od dr. Lampeta za električno centralo! Kmetje so bili kupčije zelo veseli, ker jim je dr. Lampe mline masno plačal, pa brijejo zdaj iz njega norce! Ko bodo pa elektriko v kmetijske hleve napeljali, i no, se bodo pa tudi — krave smejale...

— Iz Bizovika. Pretekli teden sta se v gostilni pri Čerinu zabavala dva moža Francelj Čerin in Joško Verbinc. V gostilno prideta Matija Brajar in Janez Mojšker. Ko stopita v sobo, ju nahruji Verbinc: Zdal je pa prišel naš nasprotnik, ki je bil proti nam pri volitvah v gasilnem društvu itd. In ga je začel zmerjati: Zmaga je pa bila le naša! Ali ste padli! Ali smo dali vam »biksa«! Tako se je ojunail in je rekel, da so v nasprotni stranki sami Črnogorci, da bomo dobili kahljo iz Pariza — in druge take neumnosti, ki so prav malo dostojne za moža. Bizovska vas je res lahko ponosna, ko ima take moze.

— Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 26., nedeljo 27. in ponedeljek 28. oktobra: 1. Mlade mačke. (Živalska študija. Kolorirano.) 2. Fatalna situacija. (Humoreska.) 3. Ljubezen ribarice. (Amerikanska drama.) 4. Metoda pralovke. (Groteska.) 5. Strah pred bodočnostjo. (Drama v dveh delih. Slika je bogata efektov in zanimivih resničnih momentov.) — Samo zvečer. 6. Ljubezen je tudi bolezen. (Krasna veseloigra.) K temu se še doda: Vojna na Balkanu, in sicer: 1. Blagoslovljanje in odhod bolgarske armade; 2. Napad Črnogorcev na turško trdnjavo. — V torek, 29. oktobra: Dr. Gar el Hama, 2. del. (Detektivska učinkovitost v dveh delih.)

Trst.

Ruski Rdeči križ v Trstu. Kakor je »Dan« že poročal, je prišlo v Trst po južni železnici 38 oseb Ruskega Rdečega križa, ki je poslal v Črnogoro 2 ekspediciji. Prva je iz Petrograda, druga iz Harkova. Na avstrijsko-ruski meji sta se ekspediciji sešli in potem skupno potovali čez Dunaj v Trst. Vsaka ekspedicija sestoji iz 1 gospodarja, oziroma ravnatelja, 2 zdravnikov, 6 usmiljen in 10 sanitetnih strežnikov. Zdravniki so: M. A. Bobrov, S. N. Kozicev, N. A. Bagrov in G. J. Jovović, med katerimi je poslednji rojen Črnogorec, ki pa je študiral v Petrogradu in služi že 11 leto v Rusiji, kot asistent v petrogradskem ortopedičnem zavodu. Kot zdravnik se je tudi udeležil nesrečne rusko japonske vojne. Po mestu vzbujajo občo pozornost široke in silne postave Kazakov, ki služijo v harkavski ekspediciji. Posebno pozornost pa vzbujata silna postava ravnatelja karkavskega oddelka, polkovnika v pokoj, Panteljeonova, veterana iz rusko-japonske vojne. Človek se spomni na Sienkowiczeve junake iz romana »Z ognjem in mečem«. Včeraj popoldne so doktorji in usmiljenke v spremstvu konzula napravili izlet na Opčine in se proti večeru vrnili v hotel Balkan, kjer so nastanjeni.

Boj med Črnogorci in Turki v Trstu. Včeraj se je vnela na Miramarski cesti velika borba med Črnogorci in Turki. Oboji so prišli iz Amerike na poziv svojih oblasti. Na parkniku so bili ločeni, da niso videli drug drugega, ko so pa se sešli pred agencijo »Cunard Line« so se takoj stekli in v pretepu so malo osuvali tri Turke, nakar jih je policija ločila in napravila mir. Pred agencijo straži sedaj pomnožena straža, da bi se zopet ne pojavila kaka dejanska nasprotstva.

Vojna.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Po zmagi pri Kirk-Kilisi.

ZMAGA PRI KIRK-KILISI.

Carigrad, 25. oktobra. V diplomatskih krogih v Carigradu smatrajo bitko pri Kirk-Kilisi kot popoln poraz turške armade. Zmaga je za bolgarsko armado nepopisnega pomena. Turški vojaški so se v bitki izkazali kot popolnoma ne-

sposobni. V diplomatskih krogih nihče niti od daleč ni mislil, da bi Bolgari to silno trdnjavo zamogli tako hitro zavzeti. Pač pa so bili celo pripravljeni, da bodo Turki pred Kirk-Kiliso popolnoma strli bolgarsko ofenzivo. Turki niti od daleč niso bili kos divjim naskokom bolgarskih junakov na močne utrdbe. Nebroj odločkov se je vsled energičnega napada Bolgarov polastila tako silna panika, da so v straži vrgli orožje stran in gledali samo na to, kako bi se rešili. Oficirji so se izkazali kot popolnoma nezmožni. Turška armada se nahaja v zelo usmiljenju vrednem položaju. Vojaki ne dobe zadostne hrane, nimajo zadostne obleke, primanjkuje jim tudi potrebne municije. Število turških mrtvecev in ranjencev v tej strašni bitki sicer še ni znano, vendar je pa gotovo, da znaša več tisočev. Na bojišču leži vse črno mrtvecev in ranjencev, katere sedaj Bolgari pobirajo. Na mnogih krajih leže trupla več metrov visoko. Trupla, ki leže v utrdbah, so skoro popolnoma razmesarjena, kar je znamenje, da so bili učinki bolgarske artilerije strašni. Trdnjaviški zidovi so skoro popolnoma razrušeni. Jarki polni mrličev in krvi. Bolgari bodo rabili več dni, preden bodo trupla pospravili.

Carigrad, 25. oktobra. Bolgarska armada v največji naglici zasleduje Turke, ki se v divjem begu umikajo proti jugu. Vedno nove čete padajo zmagovalcem v roke. Zmaga pri Kirk-Kilisi je nekaj kolosalnega. Na begu pušča zadnje turške čete topove, municijo in vso prtljago, samo da si rešijo življenje. Splošno se pričakuje, da bodo imeli Turki na begu še večje izgube, kot so jih že imeli v bitki.

Sofija, 25. oktobra. Premagana turška armada se umika v strašnem neredu. Oficirji so zgubili vsako avtoriteto. Nihče se ne zveni za njih povelje. Vse samo gleda na to, da se reši. Bolgarska kavalarija begunce neprestano zasleduje.

Carigrad, 25. oktobra. Iz Drinopolja je iz turških virov došlo poročilo, da znašajo turške izgube pri Kirk-Kilisi in v dosedanjih bojih pri Drinopolju 16.000 mrtvecev.

Sofija, 25. oktobra. Turške izgube v bitki pri Kirk-Kilisi znašajo po dosedanjih poročilih nad 20.000 mrtvih in ranjencev. Več tisoč vojakov so tudi Bolgari vjeli. Bolgari so dalje zaplenili okoli 20 topov, velikansko zalogo pušk in municije in več bataljonskih zastav.

Sofija, 25. oktobra. Bolgarski vojni minister Nikiforov se je o pomenu sijajne bolgarske zmage pri Kirk-Kilisi izrazil sledeče: Zmaga pri Kirk-Kilisi je za nas neprecenljivega pomena. Čisto gotovo je, da bo poraz pri Kirk-Kilisi za Turke ravnotako usodopoln kot zavzetje trdnjave Plevna leta 1877 po Rusih. S Kirk-Kiliso ima naša armada ključ za nadaljnje operacije proti Turkom. Čisto gotovo, da bo poraz pri Kirk-Kilisi uplival na turško armado pri Drinopolju uničujoče. Bolgarska zmaga pri Kirk-Kilisi je sijajna. Vkljub temu, da sem zaupal v bolgarsko armado, vendar niti mislil nisem, da bi naša vojska zavzela to nepremagljivo trdnjavo že v dveh dneh. Naše izgube so sicer precejšnje, vendar pa niti od daleč tolike, kot so turške.

London, 25. oktobra. Po najnovejših poročilih so Bolgari na desnem krilu dospeli že dva kilometra pred Drinopolje, na levem pa 4 do 5 kilometrov. V tukajšnjih vojaških krogih splošno prevladuje mnenje, da Turki ne bodo dolgo branili Drinopolja. Pusili bodo v trdnjavi le en kor, s katerim bodo skušali zadrževati Bolgare kolikor časa bodo mogli, dočim se bodo z ostalimi sedmimi korji in štirimi rezervnimi korji iz Carigrada umaknili južno od Eski-Babe, kjer bo padla končna odločitev. Tu se bodo baje Turki lažje branili proti Bolgarom kot v drinopoljski trdnjavi. Pričakovati je, da se bodo Turki umaknili iz Drinopolja že v nedeljo.

Sofija, 25. oktobra. Po dosedanjih poročilih so Bolgari zmagoviti pred Drinopoljem na vsej črti. Nahajajo se že pred zadnjimi utrdbami. Turki se bodo najbrže že jutri pričeli umikati, da se izognejo popolnemu porazu kot pri Kirk-Kilisi.

BITKA PRI KUMANOVU.

Belgrad, 23. oktobra. Uradno se poroča, da se je bitka pri Kumanovu pričela v noči od 23. na 24. oktobra in je trajala do četrtega zvečer. Bitka je bila strašna. Srbska artilerija je skoro popolnoma uničila turške baterije. Srbi so vjeli več tisoč Turkov. Tudi srbske izgube so znatne. Turki v divjem begu beže proti Skoplju. Srbi jih neprestano zasledujejo.

Belgrad, 25. oktobra. Prve srbske čete so se že pojavile pred Skopljem. Tu pričakujejo, da se prične odločilna bitka pri Skoplju že v nedeljo ali najpozneje v ponedeljek.

Belgrad, 25. oktobra. Armada generala Živkovića se je združila s četami črnogorskega generala Savo Vukotića.

OBLEGANJE SKADRA.

Cetinje, 25. oktobra. Obleganje Skadra se je pričelo na vsej črti. Skader je zgubljen.

GRKI PRODRAJO PROTI SOLUNU.

Atene, 25. oktobra. Grška armada prodira ob reki Bistrici proti Solunu.

Odgovorni urednik Rađivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Proda se staro pohištvo po jako nizki ceni. Kje, pove »Prva anončna pisarna«.

Proda se lepa nova obleka za 15—16letnega dečka. Kje, pove »Prva anončna pisarna«.

Različni moderni, z blagom preoblečeni

gumbi

se izdelujejo pri
A. SINGER, Gosposka ulica štev. 4.

Kavarna Leon
Celo noč odprto
Celo noč odprto
Stari trg št. 30.

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K. — Lasne podlage in mrežice vse vrste. — Lasulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana
Pod Trančo 1 (zraven čevlarskega mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

Med 5 kg 8 K

zajamčen, pristen trčan, čebeljni razpošilja

JOSIP NOVAK

Notranje Gorice p. Brezovica pri Ljubljani

Med bralce tega časopisa razdelimo 3000 parov

izvrstnih, zelo elegantnih usjenih čevljev na vrvice iz najboljšega, trpežnega usnja, po sliki, zato, da spoznajo našo trdiko. Le zaslužek na delu K 13-75 za 3 pare čevljev se plača. Čevlji veljajo sicer 42 kron. Pošljemo vsakemu po izbiri in v polno zadovoljnost 3 pare moških ali ženskih čevljev, vsako zahtevano število. Zamenja dovoljena, zato nič rizika. Pošilja se proti povzetju ali denar naprej. Razpošilja Prva krščanska izvozna trdnica čevljev

FRANC HUMANN, DUNAJ, II., Alotsgasse št. 3/10. F.

Se le iz Vaš ga priporočila bomo imeli korist.

Mednarodno spedijsko podjetje R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1876.

Telefon št. 60.

Podjetje za prevozno c. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicijska in skladišča. — Ekspresni promet ovoj. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstr. Lloydja. Pisarna v mestu: Šelenburgova ulica 3. Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7. Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor. 257

Prostovoljna javna dražba premičnin.

Dne 30. oktobra t. l. ob 10 uri dopoldne in naslednje dni se bodo v kleti niše št. 95 v Spodnji Šiški in v hiši št. 21 na Tržaški cesti prodajali

na prostovoljni javni dražbi

razne premičnine in sicer različni kletni in transportni sodi, okolo 20 hl raznega vina, vinski kis, razno kletarsko orodje, sesalka za pretakanje vina i. t. d.

Dražba se prične v Spodnji Šiški in ko bodo stvari tam prodane, se nadaljuje v hiši št. 21 na Tržaški cesti. — Kupnino je plačati takoj. — Kupljene stvari se morajo takoj odstraniti.

Ljubljana, dne 24. oktobra 1912.

Dr. M. Pirc, odvetnik v Ljubljani
Cigaletova ulica št. 7.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesionirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogled, toplo-mere, in zrakomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Gramofoni - automati !!

□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □

GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vmetom po 10 ali 6 vin. z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in 1000 šivank samo 100 K 30--

Za vsak gramofon pismeno jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger
Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, oglejte si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolosje v zalogi.

Ozirajte se na tvrdke, ki oglašajo v „Dnevu“.

Samo po K 4— več sto pelerin s kapucami ali pa otročje obleke (kostumi).

Samo po K 6— daljše pelerine ali pa kamgarnaste hlače za gospode.

Samo po K 8— najdaljše pelerine ali pa moderno izdelane obleke za gospode.

V damski konfekciji vedno velika izbira. Postrežba točna. Cene nizke.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg št. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živinsko sol; petrol ej (tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsetljavo; gorilno olje za Diesel-motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte vedno sveže v zalogi.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ Ljubljana, Mestni trg št. 13-13.

Moderne kožuhovine

za dame — kakor otročje garniture, mufl in ovratnice, kožuhovinaste čepice, ovratnice in rokavice za gospode v obilni in poljubni ceni

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Sobe v hotelu zaradi centralne kurjave ob vsaki uri pozimi tople.

Prenovljena najelegantnejša

kavarna

z vsemi sredstvi.

Izborna kava.

V vseh prostorih centralna kurjava!

Grand hotel Union v Ljubljani

Najuljudnejša postrežba!

Ravnatelj: **Friderik Mayer.**

Prenovljena najelegantnejša **restavracija.**

Pilzensko pivo „Prazdroj“ in marčno pivo vedno sveže.

Pristna vina.

Izborna kuhinja.